

vtorek, štirtek in soboto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . . — k.
za četrt leta . . . 2 . . . — k.

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . . — k.
za četrt leta . . . 2 . . . 50 . . .

Vredništvo in opravištev
je na stolnem trgu (Dom-
plati) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD

Oznanila:
Za vsa redna desetopna
vrsta se plačuje
6 kr., če se tiska 1krat,
5 kr., če se tiska 2krat,
4 kr., če se tiska 3krat,
veče pisnenke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačat-
kolek (stempelj) za 30 k.
Kopirski se ne vračajo,
topisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 126.

V Mariboru 26. oktobra 1869.

Tečaj II.

Telegrami „Slov. Narodu.“

V Franstatu na Moravskem 24. okt.

Poslancu g. Hermanu! Tvoj mogočni glas za svobodo naroda slovanskega je našel odmev v srcih Moravanov. Na zdar!
Franstačanje.

V Črnomlju, 20. oktobra. [Izv. dop.] Poslancem gg. dru. Vošnjaku, Hermanu in soboriteljem v štirskem dež. zboru zavoljo njih neprestrašenega postopanja glede zedinjene Slovenije iskreno zahvalo, in prošnjo, naj ostanejo stanovitni proti napadom nasprotnikov.

Brat z bratom, rod z rodom, ruši vsako nezgodo!!
Franjo Šweiger, občinski župan. Jože Majerle, občinski odbornik. Janez Kolbežen, občinski odbornik. Lovro Kolesa, občinski svetovalec.

Vinica nad Kolpo Črnomeljskega okraja, 21 okt. [Izv. dop.] Slava gg. dru. Vošnjaku in Hermanu v štirskem zboru za nevtudljivo delo. Živela! Živel slovenski narod! Živela Slovenija!
Franjo Malič, župan.

V Zagrebu 22. okt. [Izv. dop.] Zedinjena Slovenija je slovenska deklaracija! Živeli slovenski deklaranti v graškem deželnem zboru!
Slovenci v Zagrebu.

Parlamentarno strahovanje.

Deželni zbor kranjski je torej za letos dokončal svoje delovanje. 22. t. m. ga je mahoma sklenil deželni predsednik g. Konrad. S premislekom pišemo mahoma, kajti nepričakovano se ravno razpust ne more imenovati. Res je še pretečeno sredo g. Konrad na uljudno vprašanje Tomanovo prav nedolžno zagotavljal, da se bo sklenil deželni zbor kranjski še le 23. t. m., kakor je bilo s početka že odločeno, vendar so si že v četrtek zvečer vedeli poslanci na uho praviti, da ima g. vladni namestnik že v žepu strogo zapovelje tisti trenotek prestriči nit zborovega življenja, ko bi slovenska večina hotela zapričiti razgovor o resoluciji, to je poslužiti se svoje ustavne pravice, dane jejs § 19. deželnega reda in preiskovati, kakovšen vpljiv je imela decemberska ustava na koristi dežele kranjske.

Kakor kaže že v našem zadnjem listu razglašeni telegram, ni se uresničila Konradova nedolžna obljuba, ampak tajna sumnja med poslanci, in

deželnemu zboru so bila usta zamašena. Mi iz svojega stališča, kterega nam ošabni dopisnik v „Zukunft“ ni z nobenim tudi najmanjim niti ne poskušanim dokazom podkopal, nimamo razlogov zdaj tarnati in plakati. Udarec, kterega je vlada namerjala o svojim ravnanjem slovenskemu narodu, ne bo zadel naroda, ampak njo; za narod si obetamo od njega le dobička; mi se denes enkrat izjemoma radujemo in smo — zadovoljni. Vladni korak je nakopal vladi blamažo, katero jej denes že očitajo nemški časniki sami. S tem da vlada ni dopustila deželnemu zboru kranjskemu razgovora o vpljivu decemberske ustave, konstatirala je sama, da bi tudi najudanejši kranjski poslanec ne mogel ničesar dobrega o decemberski ustavi izustiti, s svojim korakom je vlada svoji ustavi na eno samo potezo vsekala večo rano, kakor bi jo bil mogel vsekati najdaljši govor kteregakoli ljubljanskega poslanca. S svojim korakom je vlada dokazala, da geslo: „enake pravice za vse“ v Avstriji pod dlanom Giskra-Herbstovim ni družega, kakor grda laž: lansko leto je sklenil gališki zbor na isti postavni in ustavni podlagi resolucijo, ki je mnogo mnogo dalje segala nego kranjska in vlada ni ovirala, da se je resolucija sklenila, ni ovirala da je prišla, pred cesarja in državni zbor. Gališka resolucija je še dandenes tista klada na kateri se se bo bržkone prekucnila vsa sedanja sistema; a vlada pusti gališko resolucijo vsaj formalno pri miru, mnogo krotkejšo kranjsko pa je prepovedala, predno je zagledala beli dan parlamentarni. Vlada je dokazala, da ne more niti slišati, kaj se le uvaževati glasov prosto voljenih ljudskih zastopnikov; vlada je pokazala, da je vse sedanje parlamentovanje le toliko časa dovoljeno, dokler hoté poslanci kakor mameluki trobiti v vladni rog; vlada je pokazala, da se vse postave in ustave razbijejo na njeni samovolji in denes smemo tej vladi nasproti reči: Bach nas je tepel z absolutizmom, Giskra-Herbst nas hočeta tepsti s parlamentičenjem!

Kakor mora tudi vsacega svobodnjaka boleti, da se parlamentarizem v Avstriji tako diskreditira, ravno tako se sme vsak Slovenec veseliti, da je bila mala kranjska tista skala, ob kateri so se razbile Giskra-Herbstove slepljive fraze o svobodi; in kdor bi hotel nadaljevati Valvazorjevo: „ehre des herzogthums Krain,“ ne smel bi pozabiti z ilustracijo omenjati sijajne blamaže parlamentarnega ministerstva na kranjskem.

Pa še iz drugih razlogov smemo zadovoljni biti z vladnim postopanjem. Če je imel kedaj kateri parlament nenaravno situacijo, imel jo je sedanji dež. zbor kranjski. Odkar se je bil letos sešel, vedno je visela nad njim Damoklejevemu meču podobna bojazen, da ga vlada razpusti. To ni bilo več parlamentovanje, bilo je parlamentarno strahovanje. Značaj, kteremu velja geslo: „dulce et decorum est pro patria mori“, morebiti bi bil v takem položaji dvojno in trojno napel svoje moči, in ako bi mu bilo že šlo za življenje, bil bi vsaj skušal svoje življenje kolikor mogoče drago prodati. Ali taki železni značaji se ne rodé pod policijsko izrejo avstrijske vsake kvatre, in ko je vlada vedno kričala našim poslancem: „življenje ali pa pre-

Listek.

Balkanski poluotok.

(Zemljepisne in najnovejše zgodovinske črtice o balkanskem ali grško-turškem poluotoku, spisal M. Mihaeljev.)

(Dalje.)

III. Štatistika in zemljepisne razmere evropske Turčije.

Pokolenje in jezik. — Vladajoči narod — osmanski Turki — niskoraj nikjer poglavitni del stanovništva, in v celem carstvu se nek ne šteje čiste osmanske krvi (z odpadniki grške in slovanske krvi vred) več kot kakih 12 milijonov, v Evropi le nekaj čez 1 milijon. Albanozov je 1¼ milj. Rumunov čez 4 milj. ne le v podonavskih knježevinah, ampak tudi v sosednih pokrajinah evropske Turčije. Najbolj mnogobrojni so slovanski narodi, kojih je okoli 10 milj.; Bolgari, Srbi (Bosnjaki, Hrcgovci, Črnogorci) in Hrvati prebivajo izključivo v evropski turški.

Zemljepisne razmere pak so:

- Evropska Turčija obsega 9640 št. m.
- Neposredno podložne dežele obsegajo 6507 št. m. z 10¼ milj. Slovanov, (Srbov, Hrvatov in Bolgarov), ostali so Grki, Albani, Turki. . .

Samostojne dežele pod vrhovno turško oblastjo (malo da ne le na videz: —)

- Srbija (knježevina) z 998 št. m. in 1¼ milj. lj.
- Valahija in Moldavija z 2066 št. m. in 4 milj. lj.
- Črnogorska knježevina z 70 št. m. je popolnoma samostalna in ima le 125.000 lj., teh četrti del so sami sivi sokoli, t. j. junaki, da jim jih ni para na celem svetu, kajti oni se borijo za „krst častni, kiem se krsti, za krst častni i slobodu zlatnu“ (gl. mesto Cetinje z 2000—3000 lj.)

A. Evropska Turška je razdeljena v 11 namestništev ali pašalikov: 1. Drenopolje ali Jedrene (Adrianopolj), 2. Silistrija (v vzhodnji), 3. Widdin (v zahodnji), 4. Niš ali Nissa (v južni Bolgarski), 5. Serajevo (v Bosni), 6. Monastir (v izhodnji Albaniji); 7. Janina (za Epir in Tesalijo). 8. Uskub

(v vzhodnji Albaniji), 9. Solun (Saloniki v Makedoniji), 10. Džezair (za Rod in ostale egejske otoke) in 11. Kirid (Kandia ali Kreta).

Do 1862. l. je bil štet Beligrad kot 12. vojaško namestništvo; Srbija je pa zdaj malo da ne po bombardiranju Belgrada 15. junija 1862 samostalna, iz vseh trdnjav so se morali Turki pradž Srbi umakniti, sicer po diplomatični pogodbi med knezom in sultanom, kajti inace bi se bili morali sili junaških Srbov hočeš nečeš umakniti. Noben Turek se ne sme v Srbiji več naseliti, le nekaj žutakov (rumenih zlatov, menda 200.000) pošilja srbska vlada v znamenje tobožne podložnosti v Carigrad. Srbija ima tudi samostalno vojsko z narodnim barjakom, ta pa ni stoječa (razen nekaj 1000 mož), ampak v miru se vadi (se ve da v bezposelnih časih) v orožji ter le v času nevarnosti se kliče k orožju. V vojski utegne Srbija do 100.000 hrabrib, za dom in rod navdušenih junakov na noge postaviti. (Leta 1862 je nabirala Srbija tudi prostovoljce iz sosednjih slovanskih pokrajin, med timi sta bila, kolikor mi je znano, tudi dva za tlačeno slovanstvo navdušena in izobražena Slovenca).

Znamenita mesta so:

V Traciji: Carigrad (po turško Štambul, Konstantinopol, stari Bizantium) je vojaška luka, ima 900.000 lj. Drenopolje z 100.000 lj., Plovidvo (Filipopol) z 60.000 lj., Kirkliisa, Gallipoli na dardaneskem prelivu ali Hellespontu je trdnjava in vojaška luka; tukaj se po 10 milj. dolgi in zlo stisnjeni strugi marmarsko morje v egejsko preliiva. Na obeh prelivinih obalah so tako imenovane dardaneške trdnjave, ki v času vojne, sovražnemu brodoju pot zapirajo.

V Makedoniji: Solun z 70.000 lj. (Saloniki, rojstno mesto slavnih slovanskih apostolov in bratov sv. Cirila in Metoda) je trdnjava in pristanišče; Seres je manjše.

V Albaniji in Epiru: Janina (trdnjava), Skader s 60.000 lj. stoji na koncu skaderskega jezera; Prizren (znano iz srbskih narodnih pesmi, bilo je menda nekaj časa stolno mesto srbskega carstva; Nemci pišejo krivo „Prisrendali clo Perserin!“) je tudi vtrjeno mesto; in morsko mesto Drač (Durazzo, Dyrchachium, je bila stara dorska naselbina in tedaj Epidamnas imenovana).

V Thessaliji: Larissa, —

V Bolgariji: Sredec ali Sophia z 50.000 lj.; Widdin, Rustuk in Si-

moženje!“, dali so raji premoženje, to je odstopili so vsi od svojih pravic, uklonili so se sili, poljubili so roko, ki jih je hotela tepsti, samo da so rešili deželnemu zboru življenje, ali zaprav životarenje. Temu vladnemu pritiskanju moremo pripisovati, da so deželni poslanci raje govorili in glasovali in usum galeriae, nego da bi bili vladi predlagali zastareli narodni račun; temu pripisujemo, da so naši Davidi raje vihteli svoje frače proti pritlikovskemu Dežmanu, Kromerju in Klunu, kakor da bi se bili v čvrsti vrsti obrnili proti narodovim nasprotnikom, katerih je neškodljivih storiti več nego deset tisoč. Vladno žuganje, da zbor razpusti, ležal je kakor črna mora na vsem deželnem zboru.

Mislimo, da je zadnj vladni strel proti slovenskemu nardu, kateri je počil v petek v deželnem zboru kranjskem, zdramil naše poslance in da v prihodnje ne bodo sami več silili pod peruti vladne kokoške, ampak da se ojačijo in da nam v prihodnje ne bo več treba prositi: Domovine, drage domovine se okleni!

V prihodnje še spregovorimo več o tej zadevi.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

Poročilo odbora za dr. Bleiweisov predlog, naj se pregledajo splošne državne postavne.

Slavni deželni zbor!

Odbor, kateri je bil postavljen, naj g. dr. Bleiweisov predlog, ki se glasi: „Deželni zbor naj na temelju §. 19. deželnega reda prevdarja, kako od 21. decembra 1867 začeti razglasene splošne postavne in naredbe ustrezajo deželni koristi“ — v posvet vzame, in potem slavnemu zboru poroča ter primerne predloge stori, je premišljal, kolikor mu je bilo v pičlo odmerjenem času mogoče, omenjene splošne postavne, ter je našel, da se more z ozirom na okoliščine, želje in potrebe naše dežele vsa naša pozornost obrniti in usredotočiti na državne osnovne postavne, in med temi zlasti na osnovno postavno od 21. dec. 1867 o državnem zastopu, zakaj te postavne, zlasti postavna o državnem zastopu so izvir in vodilo vsem drugim postavam, ter imajo v vsakem obziru našega državnega življenja odločevalno pomembno.

Tudi se je odboru, ko je pretresal specialne postavne, povsod kazalo, da kolikor ne ustrezajo našim potrebam in željam, je prvi vzrok tega iskati v postavni o državnem zastopu.

Prevdarjate te osnovne postavne, in ozirajte se na vsakdanje prikazni političnega življenja moral je odbor pripoznati, da pretežna večina našega, pa tudi ljudstva družih avstrijskih kraljestev in dežel ni zadovoljna s temi postavami, ker ne dovoljujejo toliko avtonomije, kolikor je je potreba posameznim kraljestvom in deželam za varovanje svojih posebnih koristi (interesov) in raznim narodnim plemenom za ohranjenje, gojenje in razvijanje svoje posebne narodnosti in svojega jezika.

In kaj je nasledek tega našim in sploh avstrijskim razmeram ne ustrezajočega organizma? Od dne do dne rastoča nezadovoljnost, prepir, nesloga, ki je tako škodljiva deželi in državi, kakor posameznim osebam; ki brani združiti moči za skupne namene, ovira dušni in materialni napredek, in zadržuje s tem razvitek državnih moči, prave državljanske svobode in splošnega blagostanja.

Gledé na te nevesele prikazni, ki se nikakor tajiti ne dajo, nastaja

listria (vse tri so trdnjave na Donavi, poslednja je znana iz rusko-turške vojne 1828—29) Šumla t., in Varna t. in pr. na črnem morju (tudi znana iz imenovane vojne).

V Bosni: Serajevo z 60.000 lj., Zvornik na Drinji in Travnik so male trdnjave. Na otokih: Kandiji, Rodu, Thasu, Lemnos itd. so neznatna mesta istega imena. — V podložnih knježevinah:

B. V Srbiji: Beligrad na Donavi ima 25—30.000 lj., knježevino stolno mesto, je trdnjava; blizo je prijetno mestice Topčider, kjer biva pogostoma srbski knjez in kjer je bil 1868. l. 10. junija *) blagi knjez Miloš Obrenović vsled znane zarote od hudobne roke zavratno in grozovito umorjen. Naslednik mu je zdaj vnuk mladoletni Milan (ima še le 16 let), nadepolen, izobražen mladenič; učil se je na visokih šolah v Parizu in od tukaj je bil vsled žalostne Miloševe smrti v Beligradu pozvan in za prihodnjega vladarja od narodne skupščine jednoglasno proglašen, v kojega imenu vlada do njegove doraslosti ali polnoletnosti začasno vladarstvo, ki je sestavljeno iz zgolj zaslužnih in rodoljubnih mož. — Kragujevac je glavno skladišče za vojaške potrebe, tukaj je orožnica (arsenal), ljevalnica topov, puškarnica in zavod kopic (kapsel); v Omolju blizo Majdanpeka je ljevalnica za strelivo zrnje ali kroglice; razen tega je zraven mnogo mlinov za strelni prah, izmed katerih je največji in najvažnejši oni v Straganji, vstrojen poleg najnovejše sisteme. Kar se tiče obče vojne in posebej topniške priprave, ima Srbija vsega v obilnosti. Razun onih 400—500 topov, ktere so jim umaknili se Turki 1867. l. v trdnjavah zapustili, od kojih se dajo še mnogi dobro vpotrebiti, je imela Srbija tudi lastnih do 150 topov in to risanih (gezogene kanonen). Najnovejši čas je Srbiji prijazna Pruska 70 novih, štirifuntne kroglice metajočih topov poslala (1867. l.), tako da Srbija v struki topništva Turško popolnoma preséga ali nadkrili. Streliva za topove in orožje ima Srbija več nego bi mogla v še tako veliki sili in dolgi vojni potrošiti. Oskrbnic za živež vojske (verpflegsmagazine) nahajamo v Belemgradu in tudi v Kragujevcu. Kader se pokliče narodna vojska na vežbanje (vaje, manövers), je za tisto v dotičnih krajih začasno s živežem dobro preskrbljeno. Potujoča vojska pa dobiva navadno hrano od občin. Kasarn je v Belemgradu (Srbi izgovarjajo vselej brez sklanjanja priloga „Biograd“) in v Kragujevcu, kjer več del vred-

vprašanje, kaj je storiti, da se stvar na bolje obrne, in da pridemo enkrat po tolikih bridkih borbah do trdne, vsem avstrijskim deželam in narodom vséčne državne uredbe.

Odgovor na to vprašanje daje glas, ki se od dne do dne močneje razlega med ljudstvom tako naše, kakor družih avstrijskih dežel, in odbor si je v svesti, da je samo tolmač tega glasu, ako izreče: treba se je na posebnosti avstrijskih kraljestev in dežel, na različne potrebe narodov bolj ozirati, nego doslej; treba je preozke meje avtonomije razširiti, in iz tega namena osnovne postavne od 21. dec. 1867 l., zlasti osnovno postavno o državnem zastopu premeniti.

Ali ta prememba, da bo imeia trdnost in obstanek, naj se ogiblje tiste poti, ktera je bila za vse dosedanje avstrijske ustave nesrečna in pogubljiva, naj se ogiblje samovoljnosti in sile. Sodelovanje vseh kraljestev in dežel, sporazumljenje in pogodba z vsemi avstrijskimi narodi, to bodi temelj, na ktereга se postavi poslopje avstrijske ustave, trdno in nepotresno.

Kar se tiče vprašanja, koliko avtonomije naj se odmeri posameznim kraljestvom in deželam, sodil je odbor, da je potrebno in da se jim tudi lahko — brez vsake skrbi in brez škode za skupno državo — prepuste vse reči, ki se tičejo pravosodja, bogočastja in nauka in sploh deželne uprave (administracije.) Da je to brez škode mogoče, ne bo treba sklicavati se na Švico, kjer vživajo kantoni, katerih so mnogoteri veliko manjši od najmanjše avstrijske dežele, skozi stoletja gori omenjeno avtonomijo; ne na severno Ameriko; ampak imamo domač zgleđ nad trojedno kraljevino dalmatinsko, hrvaško in slavonsko, ki je po pogodbi z ogerskim kraljestvom avtonomijo v vseh gori omenjenih rečeh zadobila.

Ako bi pa vendar ktera dežela vseh teh reči sama oskrbovati ne mogla ali ne hotela, lahko bi se dalo tudi temu pomagati s tem, da bi se vsaki deželi na voljo pustilo, da se z obzirom na svoje historijske, narodne, finančne ali materialne razmere s katero drugo deželo po vzajemni pogodbi v večo državopravno skupščino združi.

Odbor je prepričan, da bo slavni zbor za svojo dolžnost spoznaval, na korist dežele in države, odkritosrčno izreči svoje misli in kar je koli v njegovi moči, pomagati, da se sedanja državna uredba tako prenaredi in uravna, da bo vsem avstrijskim narodom po volji in poroštvo notranjega miru, svobode in napredka.

Odbor predlaga tedaj, slavni deželni zbor naj sklene:

- a) Deželni zbor kranjskega vojvodstva stavi na podlagi §. 19. dež. reda sledeči PREDLOG:

Državne osnovne postavne od 21. decbr. 1867 naj se v sporazumljenju vseh kraljestev in dežel tako prenaredi, da se avtonomija posameznih kraljestev in dežel, toraj tudi vojvodstva kranjskega poveča tako, da se pravosodje, bogočastje in nauk in sploh cela deželna uprava (administracija) izloči iz kompetencije državnega zbora in odkaže deželnim zborom posameznih kraljestev in dežel, katerim naj se pa pusti na prosto voljo, po svojih historijsko-pravnih razmerah, po narodnem soplemenstvu ali z ozirom na finančne ali sploh materialne okoliščine združiti se v državopravne skupine (grupe.)

- b) Deželnemu odboru se nalaga, da izroči ta predlog vis. c. k. vladi.

Dr. Jan. Bleiweis, prvemestnik. L. Svetec, poročevalec.

Deželni zbor goriški.

(V seja 15. oktobra.) Seja se prične ob 5. uri popoldne; prebere in potrdi se zapisnik poprejšnje seje. Gospod dež. glavar naznani nektere

jeno vojske službuje. Od vojaških učilišč je ena topniška šola v Belemgradu, namenjena častnike za topništvo izobraziti; v njej se uči od 40—50 pitomcev. Razun tega se učé srbski častniki v višjih vojaških šolah v Petrogradu, Berlinu in Parizu.

Srbske trdnjave, ktere so bile do 1867. l. v turških rokah so te: Grad Belgrad z 3000 mož turške posadke; grad Ada-Kale in Tekija z 500 mož; grad Šabac z 800 mož, grad Kladova z 200 mož; grad Smederevo z 900 mož, in grad Mali Zvornik s 100 mož turške posadke.

Ta poslednji ni spadal prav za prav pod Srbijo politično, ampak kot na desnem bregu Drine stoječ, samo geografično. Nu za razmotanje vzhodnjega vprašanja žalibog prezgodaj umrli, pogumni in blagi Miloš je vedel tudi ta grad vsled dogovora s turško vlado materi Srbiji pridružiti.

Bode li Srbija imenovane gradove ali trdnjave, koji so v denšnjem stanju proti novemu iskustvu orožja vso važnost izgubili (zvunaj Belgrada) vzdržavala, ne vemo, pa dvomimo.

Ni čuda, ako bode tedaj v vsem, v blagostanju (ona nima nikakoršnih dolgov, ter je v Evropi edina država brez dolgov in letnih primankljev) in v vsaki struki prosvete in omike napredujoča Srbija pri razmotanju blišnjega vzhodnjega vprašanja zlo imeniten faktor, s katerim bo treba počevati. Bog daj kmalu, da bode le tlačnemu Slovanstvu na korist! —

C. V Valahiji ali Rumunjski je Bukurešt z 100.000 lj., stolno mesto dotičnega knjeza ali „hospodara.“ Ko so 1867. l. bivšega, le za svoj žep in razkošno življenje skrbečega knjeza Kuzo po nekrvavem puntu vjeli, ter čez avstrijsko mejo odpravili, je bil od narodne skupščine kraljevič Karol, iz hencolerske pruske kraljeve rodbine za hospodara izvoljen, kateri menda ni zlo avstro-ogerski državi prijazen, kajti dozdeva se, da je le orodje v Bismarkovi roki, da pomaga od druge strani Avstrijo spodkopavati. Bil je pred pruski gardelieutenant pri dragonarjih, ter vlada zdaj Rumunsko pod imenom Karol I. — Nova Orsova, na Donavi tik avstrijsanske banaške meje je malo mestice; Krajova na reki Šilu, Rimnik na Aluti, Plojești, Braila in Gjur-gjevo; poslednji sti trgnjavi na Donavi. —

V Moldavi je Jaš (Jassy) z 80.000 lj. in Galac, pristan in trgovsko mesto na Donavi, kjer se Sereth v Donavo zliva. —

*) Ko se je ravno v košutnjaku (park) s svojo rodbino sprehajal.

vloge, ki se izročé peticijskemu odseku; potem sporočuje poslanec dr. Tonkli v imenu odbora za vladne predloge o načrtu postave, ki zaževa organe, kateri imajo razsojati, ali se da po zameni zemljišč zboljšati gospodarstvo dotičnih posestev. Zbor sprejme brez razgovora naslov in tekst postave v slovenskem in italijanskem jeziku in jo potrdi po Winklerjevem nasvetu tudi v zadnjem branju. Poslanec dr. Pajer poročuje v imenu deželnega odbora o pomoči, ktera naj bi se dovolila za narejanje mosta čez Sočo pri Pieris-u in nasvetuje, da bi hotel skleniti vis. zbor: Dovoljuje se pomoč 25.000 gl. iz deželnega zaloga za narejanje mosta pri Pierisu po tehničnem operatu, ki ga je potrdilo c. k. ministerstvo za notranje zadeve; ta znesek naj se plača v dveh odplačilih, to je, 12.000 gl. leta 1870 in 13.000 gl. l. 1871; deželnemu odboru pa se naroča, naj pazi, da se dovrši delo po narisih in preudarkih, ktere on potrdi, in naj dovoli izplačilo omenjenih zneskov tudi po odplačilih (ratah), pa kakor bo delo napredovalo. —

Poslanec Dottori opazuje v imenu peticijskega odseka, da je ta isti že poprej pretehtal predlog odborov, in daga je enoglasno odobril — sprejme se brez vgovora. Poslanec dr. Abram poroča o preudarku deželno-občinskega zaloga za l. 1870 v imenu finančnega odseka in nasvetuje, naj sklene visoki zbor: Preudarek deželno-občinskega zaloga, ki ga je predložil dež. odbor, je potrjen z dohodkom 1805 gl., in naročuje se odboru, da naloži na obresti ostalo gotovino 82 gl. Predlog je sprejet. Potem poroča isti poročevalec o proudarku glavnega zaloga za uboge za l. 1870 in predlaga: visoki zbor naj blagovoli skleniti: I. Preudarek glavnega zaloga za uboge za l. 1870 je potrjen z dohodkom 25.048 gl. in s stroškom 22.242 gl., kakor je razloženo v preudarku. II. Naročuje se dežel. odboru, da naloži ostalih 2806 gl. na obresti, ako deželni zbor ne določi drugače. Predlog obvelja. Poročevalec finančnega odseka, poslanec grof Strasoldo, poročuje o preudarkih za l. 1870 1.) gospinskega zaloga, 2.) zaloga Codelli-evih štipendijev, 3. zaloga Werdenberg-ovih štipendijev; 4. štipendijskega zaloga; 5) zaloga za poljedelstvo in gozdnarstvo.

Zadnji poročuje v imenu peticijskega odseka poslanec Dottori o prošnji cestnega odbora Kanalskega, da naj se izpusti cesta od Gunjač do Plavi iz vrste skladovnih in o vlogi cestnega odbora Goriškega, da naj se ona prošnja zavrne, ter nasvetuje: deželni zbor naj prestopi o prošnji Kanalskega cestnega odbora na dnevni red, dež. odbor pa naj naznani ta sklep Goriškemu cestnemu odboru. Predloga se sprejmeta.

Poslanec dr. Pajer dobi besedo, in naznani ta-le predlog: Visoki zbor naj ustanovi odsek 5 udov z naročilom, da bo pretresal, ali in kako naj bi se imele vpeljati v naši deželi neposrednje volitve poslancev za državni zbor in da predloži primerne nasvete. Poslanec bar. Ritter podpira ta predlog in nasveta je, naj se kot nujen obravnjuje. Poslanca dr. Deperis in Pretis podpirata tudi Pajer-jev predlog.

Deželni glavlar dá glasovati o nujnosti, ki pa ostane v manjšini; potem sklene sejo, naznanivši, da bo prihodnja seja dne 19. t. m. ob 5. uri popoldne. Na dnevnem redu bo dr. Pajerjev predlog in odsekovo poročilo o ustanavljanji, obiskovanji in vzdrževanji javnih ljudskih šol.

Dopisi.

Iz Ljubljani 22. oktobra [Iz. dp.] Danes je bila volitev v državni zbor. Iz velikega posestva je voljen g. grof Albin Margheri, iz kurije mest in trgov spet dr. Toman. — Dr. V. Zarník je bil in je v občé zoper pošiljanje poslancev v državni zbor, toraj danes volil ni. Jutri pride resolucija na dnevni red. Občé je počil glas, da bo g. Conrad, deželni predsednik, precej „stante pede“ zbor sklenil, ko pride ta točka v obravnavo. — Pred českiimi volitvami je bilo skleneno, to iz naj boljšega vira vem, zbor zaradi slovenskih zapisnikov in sicer na vsaki način razpustiti. Zdaj pred českih volitvah pa vlada tega poguma več nima, toraj ga hoče pred obrevnavo resolucije skleniti. Dela vlada, kakor tič strus, kader se iz straha pred lovci z glavo v pesek zarije. — Resolucija, kakor jo je dr. Zarník klubu predlagal, glasi se:

1. Deželni zbor kranjske vojvodine, oprt na § 19 redú deželnega zbora, izreka:

Državni obraz, ustrojen z osnovnimi zakoni, razglašenimi 21. decembra 1867 leta, večini avstrijskih ljudstev in tudi prebivalcem vojvodine kranjske ni ustregal, ker ne daje toliko samoupravja, kolikor ga silno potrebujejo razna kraljestva in dežele, da bi si mogle braniti svojih posebnih koristi, in razni narodi, da bi si branili, gojili in razvijali narodnost in jezik. —

Razpor in nezadovoljstvo, katero je zaradi tega nastalo, zavira, da se notranji mir ne more povrniti, goji nezaupnost in svado med raznimi narodi, a državi ne vpira samo utrditi se in svojo moč okrepčati, nego daje tudi povod njenim sovražnikom, da celo o nje životnej moči dvomijo ter na to snujejo svoje črteže. A vse to celokupnej državi ter nje vsacemu posameznemu delu, posebno tudi naše kranjske vojvodini, rodi kvaro v duševnih in gmoitih koristih, in pogubo grozi celó državnemu obstanku.

2. Zgodovina uči, da so že večkrat bile v ožje zvezi te dežele, po katerih prebivajo Slovenci. Ako se tudi v misel ne vzame, da se je pod celjskimi grofi južna štiriska družila s kranjsko zemljo, imela je vendar Kranjska, Gorica in Gradiška še 1803. leta vkupej eno deželno poglavarstvo v Ljubljani, ter še le v novejši dobi se je od Kranjske brez njene ustavne dovolitve odtrgala avstrijska Istra s Krasom, kateri je bil po državnem pravu od starine del kranjske zemlje. Tudi žumbrski okraj je zmerom spadal k Kranjske, in kranjski deželni zbor si je 13. septembra 1847. leta izréčno prihranil, žumbrski okraj in Marijn dol z osrednji zopet zahtevati posebno tedaj, kader bi se utegnli ločiti od vojaške granice, kar se zdaj godi.

3. Priznava se, da Avstrija po izgubi lombardo-benedskega kraljestva branečega jezú potrebuje zoper nasilne valove italijanizma in zoper poželjive roke vlaškega kraljestva, da si ohrani odprto cesto do svojega edinega namreč adrijskega primorja, in tudi primorje samo.

Male, zdaj ob meji razkosane okrajine se gotovo ne morejo nasprotniku tako vpirati, kakor bi se vpirala večja celota. Zedinjenega slovenskega naroda starodavna znana zvestoba k državi ter njenemu vladarju bi gotovo bila najkrepkejši jez na meji cesarstva.

4. Hoče zaželjena prememba dobiti obstanek, ter dolgovečno zadovoljstvo objeti vse narode v cesarstvu, mogoče je to edino po ustavnej prenarredbi, in samo tako, da vsi narodi v soglasji s slavno vlado nj. c. kr. apostolskega veličanstva izdelajo glavni črtež te nove ustave, in da se sprava med narodi osnuje ter dovrši po načelu ravno razmerjenih pravic in bremen, pa da se odvrne vsaka neustavna sila.

Mnogovrstnost avstrijskih narodov, raznost njih omike, potreb in želj, tudi razlika njihovega gmnotnega položja uči, da samo federativna zveza deželnih skupin, pri katerih se je ozirati na zgodovinsko in narodno razmerje ter na izjavljene narodne želje, podá cesarstvu potrebno edinost in moč, kraljestvom in deželam samoupravja, katero je zagotovljeno z najvišjim

mažež, naj se le kolikor jim drago s svojo kulturo ponašajo. Od kake kolikaj svobodne ustave ne more tu niti govora biti. Trije razredi prebivalstva so: Mozlemi ali Turki, raja (ti so na pol robovi) in pravi robovi. Mozlemi imajo naravno po Koranu vse pravice, še clo kristjana ubiti so smeli popred brez kazni, in tudi zdaj ni vkljub vsem fermanom, hatihamajumom in hatišerifom nič ali le malo boljše. Na papirju so sicer kristjani spoznani za enakopravne, ali tudi tam je, kakor pri nas §. 19, teorija od prakse ali djanškega vrsničenja tako daleč vsaksebi, kot sta si zemlja in nebo. Tudi ne bode boljše, dokler se turško ne razruši in na tistega razvalinah nova krepka slovanska država ne postane. Pokrajine opravljajo veliki od porte naimenovani, inace prav samovoljno vladajoči namestniki ali paše, ki so navadno okrutni, lakomni trinogi in odrtniki. (Izgled je Omer paša, Mithad paša itd.) Srbija ima, kakor je bilo pred omenjeno, lastnega kneza, kneževina je dedna in poplatna (tributpflichtig), tako je tudi Valahija in Moldavija, ki imate le enega kneza ali hospodara, ktereга domače plemstvo izbere in visoka porta potrdi. Se ve da imajo evropske vevlasti svoj vpljiv pri taki volitvi s svojimi strankami, kakor je bilo po pregnanju poslednjega hospodara Kuze o volitvi sedanjega hospodara Karola I. videti. — Razun tega je sultanova vrhovna oblast le po imenu od oddaljenih namestnikov pripoznana. Nekdaj tolikanj strahovita vojaška sila, vsled ktere so morali vsi Mozlemi za orožje zgrabiti, je sedaj vkljub poskušnji, sedanjo turško vojsko po evropskem, zlasti francoskem kopitu preustrojiti, na slabem glasu. Tudi nekdanj strahovito pomorstvo je od Navarinske bitke in od tega kar so Grki odpadli in poslednje krimske vojne zlo onemogla, tako, da bi se zamogla komaj z malim avstrijskim pomorstvom meriti. Vsa znamenja kažejo bližnji razpad turškega silništva, svoj sedanji obstanek ima ono le vzajemni zavisti evropskih vevlasti zahvaliti. Tudi razne skušnje kršansko-evropska kulturna načela vpeljati so spodletela zaradi trmoglavosti turškega značaja, ter tiste skušnje so bile bolj znamenja, kakor pa lek proti temu razpadu. Sicer je neka „mladoturška stranka“, katero je volja nektera kulturna načela vpeljati, ali ovir ima pri starih Turkih toliko, da jih ne bo mogla nadvladati, kajti oni menijo, da potem nehajo biti to, kar so sedaj bili, to je: nehajo biti zvesti privrženci preroka Mahomeda. — (Dalje prih.)

IV. Vera in npravnost.

Izlam ali mahomedanska vera je vladajoča. K nji se spoznavajo *) Turki (Osmanlje), en del Bošnjakov in Bulgarov, ki so večidel nekdanj k Izlamu pristopili, da niso svojega premoženja zgubili; večidel so bili plemeni in bogatinci, ki so kot poturice hujše kot Turki z svojimi rojaki vselej ravnali. (Izgled temu je poturica okrutni Omer Paša, bivši avstrijski šikovnik ali feldwebel, ki je vsled necega zločina, menda nezvestobe, tatvine, na turško vbežal, in tam s svojim sicer bistrim umom do časti „generalissima“ v turški vojni dospel). — Kršanski prebivalci turškega carstva: Grki, Srbi, Rumuni, Armenci, veči del Bošnjakov in Bulgarov so pravoslavne ali grške nezedinjene cerkve ali verozakona, katoličanov med temi je blizo 1 milijon. V evropski Turčiji je razmerno število kristjanov proti Turkom (Mozlemom) skoraj kakor 9 : 4. — Npravnost in ljudska omika je povsod (izvzejni omenjene podložne kneževine) obžalovanja vredna. Vpljiv Izlama (Korana) in političnega robstva kršanskih narodov je moral tudi sleherni kal ali početek napredka in izobraženja potlačiti in čisto razdjeti. — Proizvodi in živéž: Kršanski prebivalci, raja ali od turkov džauri t. j. psi imenovani, se pečajo skoz in skoz s poljedelstvom; (Grki in Armenci deloma tudi s trgovino, ravno tako veliki del mahomedanskega ljudstva; namreč Turki, poturčeni Bolgari, Bošnjaki, Srbi (v turški Srbiji) in Albanci ali Albanezi imenovani. Obrti in trgovine je še neka, akoravno javne okoliščine vsaki višji razvitek ovirajo.

V. Državna vpravava ali ustava.

Državni načelnik se sultan ali padiša imenuje. Njegova oblast je le po koranovih predpisih („sv. pismo krivega preroka Mahomeda“) omejena, sicer je popolnoma neomejen vladar, ki sme s svojimi podložnimi, posebno kristjani ravnati, kot pastir s svojo čedo. Njegov „harem“, v katerem več stotin njegovih žen stanuje (vsaka ima svojo palačo), stoji vsako leto milijone in milijone, ter je podoben velikanski gobi, ktera največ soka popije, to je, narveč dohodkov iz kršanskega znoja in žuljev stisnenih požre. Zarad tega že pametni Nemci in vsi svobodoljubi priznavajo, da je turško vladanje za kršansko Evropo in sebične vzajemno zavidljive vlade neizbrisljiv sramoten

*) Treba je vediti, da govorimo v vsem in povsod le o evropski Turčiji, za drugo nam tukaj nič mar. Pis.

diplomom razglašenim 20. oktobra 1860. leta, in vsem narodom ravnopravno resnično svobodo.

Torej deželni zbor, goječ iskreno željo, da bi se odpravilo dozdane razmerje, ker dela kvaro državi in naši deželi, svetuje na podlogi § 19 deželnega reda :

- a. Državne osnovne zakone razglašene 21. decembra 1867. leta, pregledati je po ustavnem poti, in tako popraviti, da samoupravje posameznih kraljestev in dežel, torej tudi kranjske vojvodine, bode tako razširjeno, da se oblasti državnega zbora odvzame vse, kar spada k pravosodju, bogočastju in nauku ter k vsej upravi.
- b. Dežele in okrajine, koder prebivajo Slovenci reče: kranjsko, južno štirsko, južno koroško deželo, Istro, Gorico, ter Gradiško in tržaško zemljo je po ustavnem poti združiti v eno državno skupino pod imenom: Slovenija z enim občnim deželnim zborom ter z eno občno odgovorno vlado.
- c. Žumberske stotnje (kompanije) in Marija dol z osredji je združiti s kranjsko vojvodino.

Iz Maribora, 22. okt. [Izv. dop.] Zdaj ko se nova ustava Avstrije snuje, zdaj ko vsi nehinavski prijatelji Avstrije zahtevajo, naj se narodi vseh jernih krajev pomirijo in se jim zadovolji, zdaj moramo tudi mi Slovenci svoj program si sestaviti in ga svetu predložiti. Ker pa je to za trenotek težko delo, zato naj se glasovi v časnikih, ki so javno govorišče slovenskih rodoljubov, priobčajo, da se s časoma pravi smisel našega slovenskega programa do tenka sčisti in da bode čez nekoliko časa slovenskim poslancem in drugim vpljivnim rodoljubom slovenskim mogoče v kakem občnem zboru ad hoc o takem programu se zediniti in ga slovenskemu narodu kakor tudi drugim avstrijskim narodom prijaviti, in kedar bo nova vlada sestavljena, jej že gotovi program predložiti.

V sledečih vrsticah hočem v kratkem ustavo našega cesarstva in posebno vredjenje slovenskih zadev načrtati. Pri tem si nikakor ne laskam, da bodem kaj novega povedal, ali pa, da je ta moj program edino pravi. Ako se papežu v Rimu celó v verskih rečeh infulibilitet jemlje, kdo hoče danednes in politično za infalibel veljati? Le naj vsi, kterim bode zato mar, moj program ostro presodijo in popravijo, kar se jim nepravo in nekoristno zdi. Kar bodo vsi sklenili, kar je veljavnih mož, to naj bode potem merilo in pričanje naroda.

Najvažnejše je vprašanje: kako naj bode naše cesarstvo vredjeno? Ali bodi tudi za naprej dualistično ali ne.

Na to vprašanje jaz odgovarjam: dualistično ne smeje vedno ostati, ampak samo dokler se z Ogrji o preinačenju zgovorimo. To se pa dá po privatnem poti in v delegacijah storiti. Najpreje moramo, kakor silno in težavno nam je takraj Litave, v delegacije iti, in v delegacijah poskušati, kar se dá. Samó se morajo delegacije drugače osnovati, nego so se od cisaljtanske strani do zdaj zbirale. V delegacije moramo mi iz deželnih zborov voliti, ne pa iz cisaljtanskega „reihsrata“. Ta reichsrath nosi krivo ime in tega moramo odpraviti, dokler občnega, od vseh narodov avstrijskih sestavljenega „avstrijskega parlamenta“, pa po dogovorih in po prosti volji vseh narodov ne dobodemo. Dokler pa narodi v tega ne dovolijo, ostanajo deželni zbori z delegacijami edini avstrijski parlamenti.

Deželni zbori in delegacije se morajo za podlago pri ustvarjenju nove ustave vzeti. Deželni zbori pa se morajo po zahtevanju različnih narodov na novo prestrojiti.

Oni manjši ali veliki zbori, kteri to hočejo, naj se zedinijo, kakor n. p. Česki in moravski; oni zbori pa, kjer je dvoje narodnosti, ki se nočejo pobotati in med seboj združene biti, naj se ločijo in vsaki del naj se k svojemu sorodnemu delu priklene. Ako je kje manjšina z dotičnim zborom nezadovoljna, naj se od zbora loči. To jej bode s časoma mogoče, ako se le poslanci v dotično zbornico trdovratno več ne pošilajo. Tako bodo vlade prisiljene, nezadovoljnikov prošnjo uslišati. Kajti v politiki vlada oni, ki je močnejši, in kjer se v državah z dobrim nič ne opravi, tam se mora pravica s hudim prisiliti. Ako pridejo federalistično misleči možje h krmilu države, potem nam je upati, da z dobrim do svojih pravic pridemo.

Pri prestrojanju deželnih zborov pa je naše največe skrbi in energičnosti treba. Kranjski Slovenci nas morajo bolj podpirati kakor do sedaj; oni morajo očitno izreči, da je tudi jim treba zedinjenja vseh Slovencev, ker tudi njim preti politična in narodna smrt, ako pride nemstvo do njih meje in kože. Naj se Kranjci ne zanašajo na svoje število, na svoje gorsko oklepje in na svoje zemeljsko lego; vse to jih brani samo nekoliko časa, potem pa tudi na nje pride vrsta.

Da pridemo do zedinjene Slovenske, ktera nam bode še le pot k večjemu narodnemu delovanju in k večji politični moči, treba nam vse žile napeti. Naprvo se morajo etnografično meje zanamovati in število slovenskih ljudi. Politična društva morajo širje in več delati nego do zdaj; ljudstvo se mora po vseh potih: veselicah, knjižnicah, potujočih govornikih, taborjih i. t. d. podučevati, naj se zdrami iz dušnega spanja in začne o svojem sužnjem stanju premišljevati, kako ono v različnih krajih pred Nemci in Vlahi nič ne velja, kako se službe samó tujcem delé, kakó se slovenski denarji za tuje šole, za tuja učilišča in zavode troše, kako bode s časom Slovenec na lastni zemlji berač postal itd.

V zedinjeno Slovenijo moramo zahtevati Štajersko, Koroško, Goriško, Tržaško okolico in Istro; tudi Medjimurce in Uskoke moramo reklamirati. Mestom ostanajo njih dosedanje pravice in tudi narodnost se jim hoče ohraniti. Trst mora svojo okolico zgubiti in naj bode svobodno mesto s posebnim zborom. —

Naj se naša ponemčena mesta in trgi zdinjene Slovenije ne boje! Mi Slovenci ne želimo vladati na drugimi narodnostmi; mi le želimo svobodo, pravo, občno, vesoljno svobodo vsem in sebi; v Sloveniji bode za vse narod-

nosti, za veroizpovedanja in za vsako svobodo prostora dovolj. Kdér nas izobražene Slovence razklicuje za nesvobodnjake, ta nas ne pozna, in nas krivo sodi. Nam je za svobodno Avstrijo, za blagor vseh narodov v njej živečih, nam je za avstrijsko samostalnost.

X.

Politični razgled.

Ko roški deželni zbor je prosil, naj se koroški odpušeni vojaki v tem času, ko je po deželi dosti dela, ne jemljó v Dalmacijo. Ministerstvo odpisuje dež. zboru, da je meje svojega oblastja prestopil. Poslanec Lugin protestuje zoper ta odpis. — Torej celo na Koroškem košček samoupravne volje! —

Upor dalmatinskih Bokezov cisaljtanski vladi strašno veliko preglavico dela. Vladna poročila veliko molče, ker — nič dobrega za vlado povedati ne morejo. Uporniki so močnejši kakor je bilo misliti. Črnogorski knez ne more ustavljati svojih ljudi, da ne bi svojim dalmatinskim slovenskim bratom na pomoč prišli. In dasiravno ima vlada že tisoče in tisoče vojakov na mestu, in da si je vlada že do tega več milijonov morala plačati sa to „ekspedicijo“, vendar je iz raznih poročil videti, da do zdaj zmagujejo uporniki. Cesarski vojski so celo vzdajnič vzeli fort (utrjen kraj) Stanjevič, in odnotni vojaki so se upornikom udali. Uporniki imajo poseben vstajen odbor, ki je izdal oklice, kteri pozivlje „junaški sokole naših gor,“ dalje sorodne Črnogorce in Hercegovince v orožje za „sveto reč“ in za „pravico ter svobodo očetov.“ — Kakor se v „Köln. Ztg.“ piše, se vlada ni upala poslati jugoslovanskih regimentov v Dalmacijo, kar je veliko znamenje našega časa. Sicer pa spoznavajo neodvisni časopisi, da je breztaktna zdanja vlada sama kriva, da se preliha zdaj kri v cesarstvu.

Pražki mestni zbor je volil deklaranta dr. Bélskega za župana. Ni gotovo, da bi cesar to volitev potrdil.

Kako zelo so avstrijski Nemci med seboj needini, kaže tudi to, da moravski deželni zbor, kjer po izstopu Čehov sami Nemci sedé, ni za neposredne volitve, temuč samo hoče, da se iz deželnih zborov podvoji število državnih polancev.

Poljske volitve v Lvovu so končane in zdanje ministerstvo je ž njimi dobilo nov težak udarec. Ministerijalni poljski narodnjak in oportunec Ziemialkowski, pravi poljski Svetec, je padel. Zmagala je stranka opozicijska, zedinjeni Smolkovci in resolucijonisti. Voljeni so: Vild (resolucijonist), Čemerinski in Molcki (demokrata Smolkove stranke.) Te volitve so jako važne, ker bodo imele neizmeren vpliv na vso poljsko t. j. na opozicijsko avstrijsko politiko. Še en majhen udarec in zdanje ministerstvo in zdanja sistema v Avstriji se bode zgrudila.

Z Rusijo naše cesarstvo do zdaj ni bilo v posebno prijateljski razmeri. V zadnjemu času pa Beust skuša sprijazniti se in zato je imenovan grof Kotek za diplomatskega poročevalca na ruskem dvoru. Ruski časopisi pak, ki nimajo dosti vere v Avstrijo, ne govore posebno navdušeno o njej in naravnost odsvetovajo državi, naj ne bode „policaj“ in naj ne izgublja slovenskih simpatij.

Razne stvari.

* (Dr. Zarnik.) Dasiravno smo zajemali iz najboljšega vira, ko smo poročali, da je izstopil dr. Zarnik iz slovenskega kluba, bili smo vendar krivo podučeni. Zarnik je ostal do zadnjega trenutka ud tega kluba. Še bolj krivo podučeni pa so vsi, ki dr. Zarniku pripisujejo, kar se je pisalo v „Slov. Nar.“ o ljubljanski resoluciji.

* (Kupčijska zbornica kranjska) je imela 19. t. m. vdru gič volitev predsednika in podpredsednika kupčijske zbornice; in to zaradi tega, ker se ni dan volitve ministerstvu naznanil, kar se mora zgoditi pri volitvah predsednikov v novih zbornicah. Ministra pooblasteneo, g. knez Metternich, izreče po govoru zadevajočemo važnost zbornic trgovskih in obrtnijskih, da je zbornica ustanovljena in potem prevzame gosp. J. Blaznik predsedništvo. Volitev se je vršila tako kakor prvič, zopet sta bila gosp. V. C. Suppan (s 15 glasovi) in gosp. Horak (s 15 glasovi) voljena.

(„Besednik“), ki izhaja prvi in tretji četrtek v mesecu in velja za celo leto 2 gld. 50 kr., za polleta pa 1 gld. 30 kr., naznanja po smrti rajnega lastnika Antona Janežiča to-le: Z današnjim listom tedaj je „Besednik“ začel izhajati v založbi vdove gospé Karoline Janežičeve. Na-njo naj se pošilja naročnina in sploh vse, kar spada v administrativne zadeve, spisi vredništvu namenjeni pa pod vrednikovim imenom. Živo priporočamo „Besednika“ Slovincem, navdaja nas sladka nada, da bo čedalje bolj raslo število naročnikov. Vredništvo si bo posebno prizadevalo, da bo list kolikor mogoče napredoval, zato pa prosimo, da nam prijazni ostanajo dozdani pisatelji in blagovolijo prihajati z novimi spisi. Izdateljstvu je resna volja, da druge razmere ostanajo, kakor so bile pri ranjkem Janežiču, ia ustrezalo se bo tem bolj na vse strani, čem več bo prihajalo denarne podpore. Da bi se toraj če dalje bolj razširjal „Besednik“!

Telegram „Slov. Narodu.“

(Došel po dokončanem vredovanju.)

V Gradcu, 25. oktob.

Deželni zbor peticije slovenskih studentov noče sprejeti, ker je slovensko pisana. Vošnjak energično protestuje. Jutri zopet seja. Slovenski poslanci ne bodo več šli k zboru.